

Dr hab. Ewa Borowiec prof. US

**Recenzja dorobku naukowego oraz osiągnięcia naukowego
„Poszukiwanie ducha całości w pedagogice akademickiej i dydaktyce szkoły wyższej.
Od przybrzeżnej wędrówki do dalekomorskiej wyprawy”
dr Barbary Klasińskiej**

Doktor Barbara Klasińska jest absolwentką Akademii Pedagogicznej w Krakowie. Stopień naukowy doktora humanistycznych uzyskała w 2005 na podstawie rozprawy „Kształtowanie zainteresowań kulturą ludową” przygotowanej pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Krystyny Duraj-Nowakowej i obronionej na Wydziale Pedagogiki i Psychologii na Uniwersytecie w Białymstoku. Zdobyte wykształcenie z zakresu pedagogiki jest podstawą prowadzonych badań naukowych.

Barbara Klasińska zatrudniona jest aktualnie na stanowisku adiunkta w Zakładzie Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. W tejże uczelni pracuje od 2005 roku równolegle pracowała w Małopolskiej Wyższej Szkole Ekonomicznej w Tarnowie (latach 2012-2017), Krakowskiej Szkole Wyższej im. A.Frycza Modrzewskiego (2007), Małopolskiej Szkole Wyższej w Brzesku (2007-2012), a wcześniej w Małopolskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie(2002-2004), Zespole Szkół Publicznych w Tarnowie (1998-2006), Przedszkolu Publicznym (1996-1997), Szkole Podstawowej w Zawodzie (1995-1996). Nabyte doświadczenia zawodowe w wielu instytucjach przybliżyły poznawczo B.Klasińska do rozwoju zainteresowań badawczych o przygotowaniu zawodowym pedagoga, nauczyciela.

Ocena dorobku naukowego

Barbara Klasińska po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych w latach 2005-2018 opublikowała 20 artykułów w polskich czasopismach, (13 w języku polskim, 7 w języku angielskim), 8 recenzji, 3 publikacje książkowe, 27 rozdziałów w języku polskim w monografiach, a 4 w języku obcym oraz pełniła rolę redaktora wieloautorskiej publikacji książkowej (łącznie 78 publikacji) oraz 10 prac o charakterze popularno-naukowym.

Tematyka tekstów jest skoncentrowana wokół zagadnień:

- kształtowaniem zainteresowań uczniów, studentów
- roli tradycji, etniczności w kształceniu oraz edukacji regionalnej
- modernizowania dydaktyki szkoły wyższej
- nabywania przez studentów pedagogiki kompetencji pedagogicznych

- metodologii badań pedagogicznych w paradygmacie systemowym

Systematyczne pogłębianie zagadnienia wskazują na posiadanie skryształizowanych zainteresowań badawczych oraz dynamiczny rozwój naukowy.

Teksty opublikowano przede wszystkim w Polsce (Białymstoku, Kielcach, Krakowie, Radomiu, Sosnowcu, Toruniu, Tarnowie, Warszawie, Wrocławiu,), kilka z nich opublikowano w Czechach (Brnie, Banskiej Bytricy), Wielkiej Brytanii (Newcastle).

Dorobek naukowy według analizy bibliometrycznej wynosi 370 punktów. Zestawienie cytowań prac wskazuje, iż jej prace są znane w środowisku naukowym.

Dr Barbara Klasińska po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyła w 41 konferencjach naukowych z referatami;

- w 5 konferencjach zagranicznych
- w 14 konferencjach krajowych o charakterze międzynarodowym
- w 22 konferencjach krajowych

Uczestniczyła w organizowaniu 2 konferencji.

Ta forma aktywności naukowej dość mocno wzbogaciła jej dorobek naukowy.

Projekty badawcze były realizowane przez dr Barbarę Klasińską w ramach badań statutowych i badań własnych finansowanych przez MNiSW.

Projekty badawcze realizowane w latach 2006-2019 dotyczyły innowacji w dydaktyce szkoły wyższej, kształtowania kompetencji komunikacyjnych i hermeneutycznych studentów pedagogiki, współpracy rodziny i szkoły w zakresie tożsamości etnicznej.

Kierowała grantem Rektora UJK Filozofia w służbie pedagogiki i pracy socjalnej w roku 2019.

Nie uczestniczyła w badaniach w zespołach krajowych i zagranicznych.

Poziom i zakres aktywności naukowej był adekwatny do ówczesnych standardów i możliwości.

Osiągnięcia naukowe Barbary Klasińskiej oceniam pozytywnie.

Ocena cyklu publikacji wskazanych jako osiągnięcie naukowe zgodnie z art.16 ust.2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w DZ.U, z 2016 r. poz.1311)

Tytuł osiągnięcia naukowego „Poszukiwanie ducha całości w pedagogice akademickiej i dydaktyce szkoły wyższej. Od przybrzeżnej wędrówki do dalekomorskiej

wyprawy” wskazuje na osadzenie treści prac w pedagogice w jej ujęciu systemowym. Użycie metafor w tytule wzbogaca jego znaczenie lecz zdecydowanie utrudnia rozumienie zakresu treści.

Pierwsza z cyklu to monografia autorska Barbara Klasínska „Warsztat pracy oraz nauki studentów pedagogiki” UJK, Kielce 2017, ss.254.

Tematyka pracy odnosi się do dydaktyki szkoły wyższej, pedeutologii oraz wybranych aspektów psychologii, brak jest nawiązania do prakseologii albo zarządzania być może Autorka rozwinie ten zakres pracy w kolejnych publikacjach w przyszłości.

Struktura pracy jest poprawnie ułożona dla prac o charakterze teoretycznym. Trzon pracy stanowią:

- a) opis teoretycznej wiedzy dydaktycznej środowisku akademickim oraz podmiotowych wyznacznikach studiowania/pracy studentów.
- b) opis warsztatu pracy i nauki studenta ze szczegółowym wyjaśnieniem kształtowania umiejętności studiowania literatury przedmiotu, przygotowywania się do egzaminów, korzystania z komputera w procesie studiowania

Ponadto w tekście są: Wprowadzenie, Zakończenie, Bibliografia i Aneks.

Niżej odnoszę się do kluczowych składników strukturalnych recenzowanej publikacji

Autorka we Wprowadzeniu przedstawia motywy wyboru tematyki pracy z uwagi na społeczne, kulturowe czynniki, które wpływają na zmianę warunków studiowania, brak całościowego opisu warsztatu pracy i nauki studenta oraz cenność podejścia systemowego w budowaniu narzędzi poznania i rozwiązywania problemów.

W pierwszej części pracy poprawnie opisano środowisko akademickiego oraz wybrane składniki kształcenia w szkole wyższej. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy dydaktycznej przedstawiono formy kształcenia zbiorową, grupową pominięto indywidualną (tutoring). Wybrano cenione metody kształcenia w szkole wyższej dla poprawy jakości kształcenia.

W drugiej części pracy Charakterystyka osób studiujących zawiera cechy istotne tego etapu rozwojowego człowieka oraz wyznaczników kształtowania podmiotowości. Oryginalny zakres treści dotyczy dookreślenia zainteresowań tworzeniem warsztatu pracy i nauki przez studentów.

W trzeciej części pracy wykorzystano metodologię systemową w opisie składników w organizowaniu materialnego, technicznego otoczenia istotnych w pracy studenta. Wskazano jego funkcje ważne w kształtowaniu twórczej i krytycznej aktywności intelektualnej studenta (s.119). Starannie opisano osobowe cechy (postawy, wartości, aspiracje, orientacje życiowe)

oraz proces samokształcenia cenione w nabywaniu, doskonaleniu umiejętności warsztatowych.

Wielokrotnie w tej części pracy jest charakteryzowany warsztat pracy jako strukturę organizacyjną. Jej części składowe dobiera, porządkuje, scala, koordynuje student, co zależy od poziomu nabytych umiejętności warsztatowych. Obniża wartość poznawczą pracy brak odwołań do wyników badań empirycznych. Zgodnie z intencją Autorki układ treści odpowiada wertykalno-horyzontalnemu zgodnie z paradygmatem systemowym zbyt słabo opracowano typologię i charakterystykę związków równorzędności, podrzędności i nadrzędności. Autorka ma świadomość trudności opracowania systemowego obrazu warsztatu pracy i nauki lecz potrzebne (s.184).

Bardzo cenne dla praktyki edukacyjnej są materiały zamieszczone w Aneksie są to; programy wybranych przedmiotów studiów, zestawienie wybranych pojęć pedagogicznych oraz 5 recenzji książek.

Bibliografia jest kompletna zawiera ważne publikacje z analizowanego zakresu publikowane w Polsce.

Oceniam pozytywnie monografię za oryginalny opis warsztatu pracy i nauki studenta pedagogiki, łączący elementy ze środowisku uczenia się akademickiego, podmiotowe cechy studenta z umiejętnościami uczenia się i organizowaniem zasobów materialno-techniczno-informatycznych do pracy.

Druga monografia z cyklu to praca współautorska Małgorzata Kaliszewska, Barbara Klasińska „Kompetencje hermeneutyczne w teorii i praktyce akademickiej”, Wyd. UJK, Kielce 2018, ss.401.

Autorska część pracy Barbary Klasińskiej rozdział 1 zawiera analizę literatury przedmiotu o profesjonalnych kompetencjach pedagogicznych.

Struktura rozdziału jest uporządkowana w czterech głównych rozdziałach. W pierwszym przedstawiono istotę kompetencji zawodowych pedagogów, ich źródła, rodzaje oraz proces ich nabywania. Analiza literatury z pedeutologii zawiera wyczerpującą typologię kompetencji zawodowych. W drugim rozdziale przedstawiono profesjonalizm jako wyznacznik pracy pedagogicznej. Dokładnie scharakteryzowano koncepcje profesjonalizmu zawodowego uznawane w pedeutologii. Celnie Autorka określiła różnicę w postrzeganiu profesjonalizmu w Polsce jako roli/służby społecznej, a w kręgu anglosaskim jako wyniku związku teorii z praktyką (s.63) oraz znacznie kształtowania profesjonalizmu w toku edukacji, i znacznie w tym rozwoju zawodowego. Przedstawiono dokonano wielokierunkowej analizy podstawowego zagadnienia monografii kompetencji hermeneutycznych. Dobrze opisano

podejście hermeneutyczne w pedagogice, porównano w polskiej i niemieckiej pedagogice ujęcie, rodzaje kompetencji hermeneutycznych, wymieniono ich wyznaczniki podmiotowe oraz czynniki środowiskowo-organizacyjne ważne w ich realizowaniu. Wzbogacenie kompetencji pedagogicznych o aspekt hermeneutyczny jest dobrze uzasadnione w aspekcie pedagogicznym, zdecydowanie mniej w filozoficznym. Przegląd stanowisk uznanych w pedagogicznym środowisku naukowym w Polsce dotyczących kompetencji hermeneutycznych jest kompletny zawiera uznawane elementy.

W trzecim rozdziale składniki warsztatu pracy pedagogicznej są dobrze opisane. Wykorzystane z poprzedniej monografii zagadnienia rozszerzono i pogłębiono pod względem merytorycznym.

W podsumowaniu dominuje uogólnienie, normatywny sens wniosków, brakuje krytycznego ustosunkowania się Autorki do wyników analizy.

W autorskiej części pracy rozdział 3.7, 3.8 przedstawiono wyzwania zawodowe dla pedagogów jakim jest przechodzenie między przeciwstawnymi stanami zdarzeń. Możliwość dokonywania wybór przez pedagogów zależy od posiadanej wiedzy oraz rozwinięcia cech osobowości mądrości oraz racjonalności. Przedstawiono szeroki zakres wiedzy określonej jako wiedza „nowego profesjonalisty”, która powinna zastąpić wiedzę ekspercką opanowaną w toku studiów. Korzystanie z wiedzy naukowej do uzasadnienia działań pedagogicznych, „stwarza pozorną pewność wynikającą z procedur” (s.225) jednak w praktyce sytuacje są niepowtarzalne, konkretne stąd niepewność, złożoność interpretacji zdarzeń. Autorka dobrze formułuje wniosek z kontrastu posiadania wiedzy a stanem niewiedzy w konkretnych sytuacjach o konieczności nabywania kompetencji hermeneutycznych w toku kształcenia nauczycieli.

Wyróżniony komponent kompetencji hermeneutycznych refleksyjność jest dobrze konstruowany na podstawie literatury przedmiotu pedeutologii i pedagogiki pracy.

W zakończeniu eksplikacja terminu kompetencje hermeneutyczne jest realna, czytelna zawiera autorski wkład w dziedzinie pedagogiki. Wnioski i postulaty dla praktyki akademickiej, to zestawienie praktycznych wskazań o charakterze metodycznym mają charakter odtwórczy, nie są wynikiem badań Autorki.

Oceniam pozytywnie wkład autorski w publikacji dotyczący opisu kompetencji hermeneutycznych i uwarunkowań ich nabywania, które są ważne w określaniu i tworzeniu aksjologiczno-kulturowego oraz epistemologicznego fundamentu dydaktyki szkoły wyższej .

Trzecia praca z cyklu współredaktor Szkice systemowych ujęć pedagogiki. Wyd. UJK, Kielce 2010, ss.206.

Przedmiotem monografii jest wieloaspektowe ujęcie systemowego paradygmatu w pedagogice. Struktura pracy jest dobrze ułożona. Obejmuje epistemologiczne, aksjologiczne aspekty systemologicznego podejścia w pedagogice oraz systemowej modernizacji dydaktyki i pedagogiki. Opis dydaktyki w aspekcie systemowym jest poprawny. Wybrane podstawowe zagadnienia dydaktyczne ograniczają włączanie nowych elementów na przykład konstruktywistycznych. Metodologia badań pedagogicznych jest dobrze przedstawiona w ujęciu systemologicznym. Autorka podkreśla możliwość rozszerzania i pogłębiania systemowego opisu innych rodzajów badań. Wybrane przykłady zastosowań systemowości w badaniach Autorki są dobrą ilustracją efektów badań i wartości tego podejścia. Wysoko oceniam opis procedury hospitacji akademickiej ukazujące jej tradycyjne cele kontrolno-oceniające, doskonalące oraz nowoczesne problemowej, diagnozującej, partnerskiej.

Udział autorki w opracowaniu treści o komunikowaniu się oraz dyskursie pedagogicznym wskazuje na dobre rozpoznanie zagadnień.

Wybrane publikacje scala tematyka badań prowadzonych przez Barbarę Klasińską, które są skoncentrowane na podmiotowych wyznacznikach uczenia się i pracy studentów oraz istotnych środowiskowych czynnikach edukacji w szkołach wyższych w przygotowaniu zawodowym. Skoncentrowanie na aspekcie systemowym opisie zagadnień umożliwiło pogłębione poznanie, lecz pominięcie odniesień do innych paradygmatów badawczych, dydaktycznych ograniczyło dyskurs naukowy, wskazanie walorów jego rozwijania.

Osiągnięcie naukowe „Poszukiwanie ducha całości w pedagogice akademickiej i dydaktyce szkoły wyższej. Od przybrzeżnej wędrówki do dalekomorskiej wyprawy” w formie cyklu publikacji oceniam pozytywnie.

Ocena działalności dydaktycznej i organizacyjnej

Z informacji przedstawionym w autoreferacie o aktywności dydaktycznej wynika, że

Pełniła funkcję

- promotora 66 prac magisterskich
- promotora 138 prac licencjackich.
- promotora pomocniczego w 1 przewodzie doktorskim na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Do cennych osiągnięć pracy dydaktycznej należą wyróżnienia za najlepsze prace dyplomowe studentów, współpraca przy publikacji prac studentów oraz wspólny udział ze studentami.

Osiągnięcia w działalności dydaktycznej potwierdzają wysoki poziom umiejętności kierowania pracą naukową innych osób.

Zakres aktywności dydaktycznej wskazuje na bardzo dobrą realizację zadań dydaktycznych.

Barbara Klasieńska realizowała zadania organizacyjne w komisjach rekrutacyjnych, kierunkowego zespołu przy wprowadzaniu krajowych ram kwalifikacyjnych, komisji ds. oceny projektów i rozwoju młodej kadry oraz wydziałowego zespołu ds. oceny jakości kształcenia. Pełniła kierownicze funkcje w wydziałowej komisji ds. jakości kształcenia.

Przedstawione informacje wskazują na wywiązywanie się z obowiązków organizacyjnych.

Ocena działalności w środowisku społecznym

Barbara Klasieńska współpracuje ze placówkami oświatowymi na rzecz doskonalenia pracy nauczycieli opracowując programy szkoleń dla nauczycieli, prace popularyzujące wiedzę pedagogiczną oraz wygłaszając referaty na konferencjach dla nauczycieli.

Uczestnicząc w Radzie Szkoły aktywnie działała na rzecz współpracy rodziców ze szkołą, w ramach pedagogizacji rodziców.

Oceniam pozytywnie działalność dydaktyczną i organizacyjną.

Wniosek końcowy: Pozytywnie oceniam osiągnięcia naukowe dr Barbary Klasieńskiej po uzyskaniu przez nią stopnia naukowego doktora - w tym cykl publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe **„Poszukiwanie ducha całości w pedagogice akademickiej i dydaktyce szkoły wyższej. Od przybrzeżnej wędrówki do dalekomorskiej wyprawy”** Poszukiwanie stanowią wkład w rozwój nauki pedagogiki, moim zdaniem jej aktywność naukowa i osiągnięcia naukowe spełniają wymagania stawiane w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1. IX. 2011 roku, w związku z tym wnioskuję o dopuszczenie Barbary Klasieńskiej do dalszych etapów postępowania służącego do uzyskania przez nią stopnia naukowego doktora habilitowanego w pedagogiki.

Katowice 29.02.2019

Ewa Borowiec